

РЕЦЕНЗИЯ

ЗА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

Професор Александър Поплилов –

Преподавателски принос за изкуството на плаката
в България

на Стоян Дечев

Катедра „Плакат и визуална комуникация“- НХА

Рецензент доц. Васил Николов - преподавател по Шрифт, АМТИИ
Пловдив

Да се постави начало от финала на дисертацията нада ли е логично, но се изкушавам да започна с мисъл на автора от заключението на този пространен научен труд, като се опитам да се поставя на негово място и от части да перифразирам: *Каквито и усилия да положи, не бих могъл да преодоля условността на сегашното историческо време и да се придържам към изискванията на строгия научно академичен език.* И макар, че високата чест, която ми е оказана задължава да спазя приетия ред, още сега заявявам, че ще положи усилие, но ще е трудно да изпълня.

Стоян Дечев е избрал името на забележителния български художник, педагог и общественик, като тема на дисертационния си труд, проследявайки коло-салния му принос за българското изкуство и култура с разностранната му дейност. Веднага искам да подчертая, че Дечев става изразител на всеобщо признание от всички негови студенти съхранили спомен и благодарност към незабравимия професор Поплилов.

Дисертацията е безупречна по начина на подреждане и хронология, базирана на лично проучване за живота и богатото, съдържателно и емоционално творчество във всички видове изобразителни изкуства и техните жанрове.

Изследването е свързано с личността, на професор Александър Поплилов, с акцент върху преподавателската дейност и необозримото му творчество, което е едно от най ярките явления в българското изкуство.

Ще избегна умишлено обстоятелствения анализ на общоприети и утвърдени условия за структуриране на научното повествование, защото невероятната личност на професор Поплилов е изключение и със същия знак на равенство, ще си позволя да поставя на специално, знаково място, както е направил Стоян Дечев. Старателно проучена и представена е биографията на човека, художника и учителя, с родното му място, семейна среда, битово ежедневие, народно изкуство, изиграли важна роля във формирането на личностни качества.

Всичко тук се свързва с отношението към бъдещата му учебно възпитателна работа – трудолюбие и родолюбие. Александър Поплилов има пословичен пиетет към труда, и уникална воля да го проявява при всякакви условия. Това е показателно, както в личния живот, така и с примера за подражание сред своите студенти. /цитирам автора/...“Взаимодействието труд – талант – вдъхновение в изкуството.“ Всеизвестната българска традиция, трудолюбие и навици изградени във всекидневието са основна предпоставка и решаващо условие за успех и просперитет във всяко начинание. Те са особено ценни и осъзнато необходими, без които са немислими високите върхове в изобразителното изкуство. Това е кредото и вярата изповядвани от професор Поплилов. С тях той изпълнява своята апостолска мисия на духовен съзидател, и възпитател, отдал градивната си енергия и богатите познания във всички области в изкуството на своите студенти.

Дечев насочва внимание към по малко познати страни в характера на педагога, обучил и възпитал плеада български плакатисти, които продължиха разви-тието на българския плакат, като го изведоха до световно ниво. Представянето на професор Поплилов в различни етапи на обществения живот го определят и като далновиден ръководител с особено ценни и новаторски идеи. Тук дейността му е изключително важна и отговорна. Отбелязани са годините /1956 – 1987/ в които професор Поплилов ръководи специалността „ Плакат“ с изключителното и забележително присъствие в тази обществена дейност, донесла му заслужено уважение и признание. Изтъкнатите му качества, като гражданско самосъзнание и висока нравственост го издигат до най високото стъпало в академичната йерархия – ректор на академията. В своите два мандата успява да докаже и управленските си умения. Както казва автора, този висок пост, гласуван от академичното ръководство засвидетелства доверието към заслужения и доказан негов авторитет. Във времето на високо заемания пост се откриват нови специалности, благодарение на неговата прозорливост и грижа за развитието на академията. Отбелязан е един много важен и съществен факт, създадената делова и творческа атмосфера на доверие и колегиални взаимоотношения. Проникновенната му предвид-ливост го издига, като радетел за бъдещето приложение на новооткритите специалности и тяхното значение за висшето художествено образование.

Погледнат от различен ъгъл характера на професор Поплилов разкрива човека, чиито ярки добродетели го извисяват над всички формални отношения. Достъпния позитивизъм, на неговото поведение го утвърждава като истински приятел и доброжелател. Умението да създава привлекателна и непринудена атмосфера се дължи на естествения и неподправен начин на общуване. С дълбоко човешкия си и фин нрав печели безкрайната и искрена благодарност на своите студенти. Лекциите и импровизираните му срещи са обект на специално внимание и висша школа за изкуството и живота.

В тази част на дисертацията, Дечев ни припомня някой забележителни епизоди от онова време, с така наречената „академична миграция“.

Студенти от други специалности са посещавали лекции на професор Поплилов привлечени и приютени от *неговите идеи, вдъхновената му, съдържателна реч и педагогически чар.* /цитирам автора/ В много случаи посетилите вече ателието и вкусили от пленяващата му атмосфера се прехвърлят в атрактивната специалност остават в нея и до човека, който ще ги посвети в най великото тайнство на изкуството. Тук те ще изградят и наследят най ценните качества и умения от своя учител за онзи труден, изпълнен с предизвикателства личен творчески път. Със сигурност това ще ги изведе до високите достижения на изкуството за да кажат с гордост, че са били ученици на професор Александър Поплилов.

В това място от изложението е направен обзор в настъпилата промяна на социалния и художествен живот на страната. Показателно за това време е пос-

тояната и твърдо отстоявана обществена позиция на професор Поплилов, ка-

то, художник, педагог и гражданин. Независимо от настъпилите промени остава верен на убежденията си и със присъщия за него стоицизъм продължававава благородната преподавателска дейност. Отразена от автора е ценностната характеристика, подчертаваща нетърпимостта на професор Поплилов към лицемерието и преструвките в изкуството, непримирим критик на лошия вкус и посредственост към „*престъпните общохудожествените закони*“, както и тези на обществената търпимост.

Професор Поплилов притежава рядката способност да предвиди бъдещето с прозорливост и грижа, както за новите, инициирани от него специалности, така и за вече утвърдените.

Благотворното участие на възпитаниците от популярната специалност „Плакат“ в художествения живот на страната дава тласък за развитието на приложната графика във всички нейни проявления. На всякъде се усеща живителната сила на нов качествен и модерен подход, чиито представители са получили своето образование в наложилата се вече специалност. Картината на променящата се художествена реалност е факт, отбелязан в облика на улици и фасади, в лицето на културни институции, фирмена идентичност, подема на българската книга, с критериите на съвременна естетика в приложната графика от края на миналия век. Забележителния подем от този период е усезаем до днес и той ще се запомни, като естествен етап в развитието на **графичния дизайн**.

Започналият процес на обновление в приложната графика се свързва с традицията положена в специалността „Плакат“, възплатила неизмеримото богато наследство оставено ни от професор Александър Поплилов.

Във всяка област на многостранната му дейност се усеща изключителното величаво присъствие на човека, чиито принос на художник и педагог го извисяват за да му запазят почетно място в пантеона на българската култура.

Стоян Дечев изследва задълбочено и подробно казаното по горе за да изгради портрет на знакова личност доближаваща се до ренесансовия идеал. Този ярък образ съчетаващ множество добродетели и талант са притежание на забележителен човек и творец отличаващи го с неповторим чар, който само малцина притежават.

Тук методите на изследване са: биографичен, социо-културен, социо-психологически и културно-исторически с възможностите, да покажат пълната и дълбоко същностна представа за уникално явление. Обхванати са различни периоди от неговия богат и съдържателен творчески и педагогически живот белязани с благородство и човеколюбие.

Налага се да дам макар и кратко мнение за качествата на дисертацията, за ней-

ното ясно и напълно обосновано структуриране, като хронология и пълнота на изследваната тема. Обема на събраните материали е изключително голям, много посочен и обстоятелствен. Ползвани са множество архиви, както на колеги преподаватели от специалност „ Плакат“, така и личния архив на Стоян Дечев. Организиран и проведен са срещи разговори с професорите Димитър Серезлиев, Иван Газдов и Пламен Вълчев, които са работили с професор Поплилов и са били негови сътрудници. Автора провежда интер-вюта и със съпругата на професор Поплилов, Малина Поплилова заемаща важно място в неговия живот.

Отделено е специално внимание на събраната информация през три годишния изследователски период за живота и дейността на професор Александър Поплилов. Дечев ползва богат и разнообразен литературен език, високо инте-

лигентен изказ в повествованието със подчертано лично отношение и присъствие. Искам да отбележа сполучливия подход, ползването на мисли и сентенции, като мото – вместо заглавие за начало в трите глави на дисертацията. Тези философски встъпления кодират основата на авторската идея

за предстоящото представяне и развитие.

Въпреки стремежа да наложи и спазва академичния тон, на всякъде се усеща онова чисто човешко и искрено чувство на завладялата го емоция и сантимент. Не мисля че това е недостатък, тъй като тази съпричастност може да обхване всеки от нас, с най точното име „ УЧЕНИК на професор Александър Поплилов.

Стоян Дечев избира най верния начин за документална истинност, чрез срещите си със бивши студенти на професор Поплилов, между които и именити български художници. Образа на големия майстор в изобразителното из-

куство и забележителен педагог е възтановен и възкресен. Проведените интервюта са общо споделени вълнуващи и съкровени мигове, които остават неподвластни на пространство и време.

Тук са отбелязани часовете с незабравимото му присъствие през годините прекарани в Академията с него и до него, с очарованието на пламенното му и завладяващо слово.

Характерната и

естествена свобода на общуване го определят, като сладкодумен и обаятелен

събеседник. Особено впечатляващи и запомнящи остават дипломните защиты, в които той проявява ораторския си талант и умение, предизвикващ нес-тихващ интерес и възхищение. Професор Поплилов притежава рядката способност да владее аудиторията с подчертана артистичност и богато образ-ният си художествен език. Неговия висок интелект е израз и проява на преклонение пред образците на световната литература и българския език, залегнали в силата на завладяващата му реч.

С казаното до тук се питаме, дали тази емоционална приповдигнатост не е хиперболизирала образа на този човек, дори едва ли не обожествяван и прекалено идеализиран,.. отговора е „Не“, защото всеобщо засвидетелстваните любов и преклонение към него са най точното и убедително доказателство за необикновения му духовен ръст. В заключение ще си позволя да цитирам Дечев в основната цел на това изследване: „ С цялостната си препода-

вателска, ръководна и обществена дейност Александър Поплилов е **феномен в съвременното българско образование.**“

В изискванията за научния труд и според наложените правила съществува едно условие, което оценява представянето на докторанта и във времето се е превърнало в задължение. Чрез дисертацията си Дечев е надхвърлил рамката на унифицирания шаблон за да я направи достояние, както на академичната аудитория така и за широката общественост.

Използвам възможността да дам своята висока оценка за научния труд. Най важна и обществено значима остава педагогическата дейност на професор Поплилов изчерпателно отразена в дисертацията, като основен научен принос за българското изкуство и образование. Това всеобхватно изследване, не се измерва с количеството написани страници, а с изключително верното, както документално така и научно съдържание. До този момент личността на професор Поплилов не е била обект на изследване във всички проявления на богатата му и разностранна дейност. Открита е възможност за първи път да се състави пълна библиография, която е залегнала в основата на дисертацията.

Всичко това може да бъде продължено в следващи изследвания на творчеството на професор Александър Поплилов. Пълната и подробно анализирана педагогическа дейност е акцент на дисертацията и се прави за първи път. Особенно ценни са наблюденията от първо лице и личното отношение на автора като студент и съвременник на професор Поплилов, към края на неговата преподавателска дейност. Не съм сигурен към коя категория ще бъде причислена дисертация с качествата си, но ще си позволя да я определя като нарицателна и пример за изпълнен дълг - **призвание и мисия на един живот** обществено полезен и напълно заслужено, високо оценен.

Това обяснява интереса към личността на големия български художник и педа-

гог, а тази дисертация със многозначната си обхватност се е првърнала в забележителен документ и неувяхващ венец на почит и признание към незабравимия наш учител – професор Александър Поплилов.

Освен дисертацията Стоян Дечев представя информация за своята преподавателска и творческа дейност, даваща представа за периода съпътсващ основната и най важна част на изследването. Не се наемам да изброявам всички

прояви на тази богата, като съдържание и значимост дейност.

Ще се опитам да определя всички негови ангажменти, като високо отговорни

във всяка една област на присъствие, като преподавател и като творец. Дечев притежава разностранен талант, с проявен универсален характер.

Този атестат е осование за моето уважение и колегиално признание. И макар да се повторя ще си позволя да кажа: Той е достоен ученик и изразител на все-

общатата и заслужена обич към професор Александър Поплилов. Започнах та-

зи рецензия с мисъл от края на дисертацията, но ще завърша също с мисъл на автора от самото начало на научния труд:

„Колоните, на които се крепи храмът на всяка култура са силните творчески личности.“ Такава знаменита личност и колона в българския храм на културата е и остава **професор Александър Поплилов**.

С казаното до тук искам да благодаря на Стоян Дечев, съживил спомена ми за

големия художник и педагог, професор Поплилов, на когото дължа моята благодарност и почит.

***Ще помоля колегите от научното жури да присъдят
Образователната и научна степен „ Доктор“
На Стоян Дечев***

Пловдив
25. 02. 2018 г.

Доц. Васил Николов